

LPD

avisen

I dette nr:

- ***Ny anstalt i Nuuk***
- ***Temadage og Landsmøde i LPD***
- ***Til julemiddag***
- ***på Kofoedsminde***
- ***Nye foranstaltningsdomme***

UDGIVER

Landsforeningen af Patient-
rådgivere og Bistandsværger
i Danmark, LPD

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR

Erik Dahlgaard
erikdahlgaard@live.dk

Indhold fra LPD-avisen må citeres
med angivelse af kilde jf. lov om
ophavsret.

Avisen modtager gerne mate-
riale, men påtager sig intet ansvar
for indsendt materiale. Avisen
forbeholder sig ret til at forkorte/
redigere i indsendt materiale.

LAYOUT OG TRYK

Mark & Storm Grafisk A/S

Avisen udkommer
4 gange årligt
Oplag: 1250

Materiale sendes til
erikdahlgaard@live.dk

WWW.LPD-INFO.DK

Vi har taget hul på et spændende år i LPD-regi. Vores forening er i fuld gang med at understøtte en god start for mere end 70 nye listebistandsværger, som Statsforvaltningen ansatte i oktober 2018. Der var så stor interesse for årets begynderkurser, at vi måtte søge bevilling til et ekstra kursus. Det første kursus er afviklet i Middelfart den første weekend i februar, og næste kursus løber af stablen i Ålborg sidst i marts. Således vil vi i slutningen af marts have haft over 50 af de nyansatte på kursus. En spændende opgave for vores forening, vi lægger mange kræfter i opgaven, så de nye kan føle sig godt modtaget og introduceret til arbejdet med at understøtte foranstaltningsdømtes retssikkerhed.

Det er vores håb, at mange af de nyansatte bistandsværger efterfølgende vil bruge LPD's tilbud om faglig sparring, samt deltage i årets kurser og temadage.

I skrivende stund er vi ved at tilrettelægge årets temadage med landsmøde, som finder sted den 26.-28. april 2019 i Middelfart. Her håber vi at se mange gamle såvel som nye medlemmer.

Politik

Der kommer et Folketingsvalg i første halvdel af 2019. Hvordan dette vil påvirke situationen på vores område, er usikkert. Der er igangværende tiltag med sigte på nedbringelse af tvang i psykiatrien. Fagligt er det velkendt, at tilførsel af tilstrækkelige ressourcer til sengepladser, personale og uddannelse er faktorer som mindsker brugen af tvang i den almene psykiatriske behandling. En positiv udvikling her vil have afsmittende effekt på det retspsykiatriske område, da mindre tvang og færre konfrontationer alt andet lige vil medføre færre foranstaltningsdomme. Om der politisk sker nogen nytænkning på området, er usikkert: mange gode hensigter fra politisk hold de senere år har ikke bragt nogen afgørende ændring af situationen. Der ses en stigning i efterspørgslen på psykiatrisk behandling uden at behandlingskapaciteten er fulgt med.

Der er igangsat et fagligt afklaringsarbejde indenfor retspsykiatrien, for at give området et "serviceeftersyn". Hensigten er at se på, om området med fordel kan justeres så formål og ressourcer anvendes på en bedre måde end den nuværende praksis.

Bestyrelsen i LPD Pr. 30.04.2017

Formand og redaktør

Erik Dahlgaard
Havrelandsvej 4
7790 Thyholm
30 62 81 93
erikdahlgaard@live.dk

Sekretær

Kirsten J. Lohse
Bystævnevej 68
5600 Faaborg
20 80 21 13
lavemosegaard@gmail.com

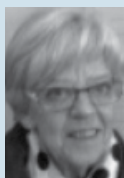
Bestyrelsesmedlem

Niels Erik Junk
Toften 20, Asserballe
6440 Augustenborg
61 33 06 43
nielserikjunk@gmail.com

Næstformand

Dorthe Skarsholt Falkenstrøm
Godthåbsvej 50A
9230 Svenstrup J
25 32 77 69
skarsholt@live.dk

Bestyrelsesmedlem

Inge Lise Lund
Høgevænget 7
5610 Assens
26 21 50 25
ingeliselund1@gmail.com

Regnskabskontrollant

Winnie Kirchheiner
Søndertoften 183
2630 Taastrup

Kasserer

Anne Sieg
Mørdrupvej 47A, 1
3060 Espergærde.
29 80 01 52
kasserer@lpd-info.dk

Bestyrelsesmedlem

Nauja J. Neergaard
naujadorthe@gmail.com

Regnskabskontrollant suppleant

Else Marie J. Rosendahl
Vismarlundvej 8, 6500 Vojens
25 68 51 00
juhler.rosendahl@gmail.com

Indhold

I min praksis som bistandsværger ser jeg nogle sager, hvor det er svært at få øje på det "psykiatriske" i den behandling, psykiatrien er blevet pålagt ved en behandlingsdom. Det drejer sig om nogle af de personer der bliver dømt efter §69, Eks. mennesker med personlighedsforstyrrelser eller forstyrrelser indenfor autismespektret. Her tænker jeg indimellem, at opgaven med bedre mening kan varetages på anden måde, da behovet snarere er en social og en pædagogisk indsats for at hjælpe personen til at fungere mere tilpasset til samfundets normer.

Ny lukket anstalt i Nuuk

I dette nr. af LPD avisen kan du læse om byggeri af en ny lukket anstalt i Nuuk, så der ikke længere sendes, indsatte fra Grønland til Herstedvester fængsel. Denne ordning har eksisteret i et halvt hundrede år og har været diskuteret lige så længe. Hovedargumentet imod ordningen er, at det er en dobbelt straf, at man samtidig med indespærring bliver sendt flere tusind kilometer væk fra sin hjemegn.

Med dette vil jeg ønske alle en god læselyst.
Erik Dahlgaard
Redaktør

Ny anstalt i Nuuk.....	4
Temadage	5
Indkaldelse til Landsmøde i LPD	5
Ændring af retsplejelov for Grønland ...	7
Til julemiddag på Kofoedsminde	9
Nye foranstaltningsdomme	11

Forside: Grønland

1. Suppleant

Inna Nielsen
Vibevej 5
8500 Grenaa
20 92 82 91
denja36@hotmail.com

2. Suppleant

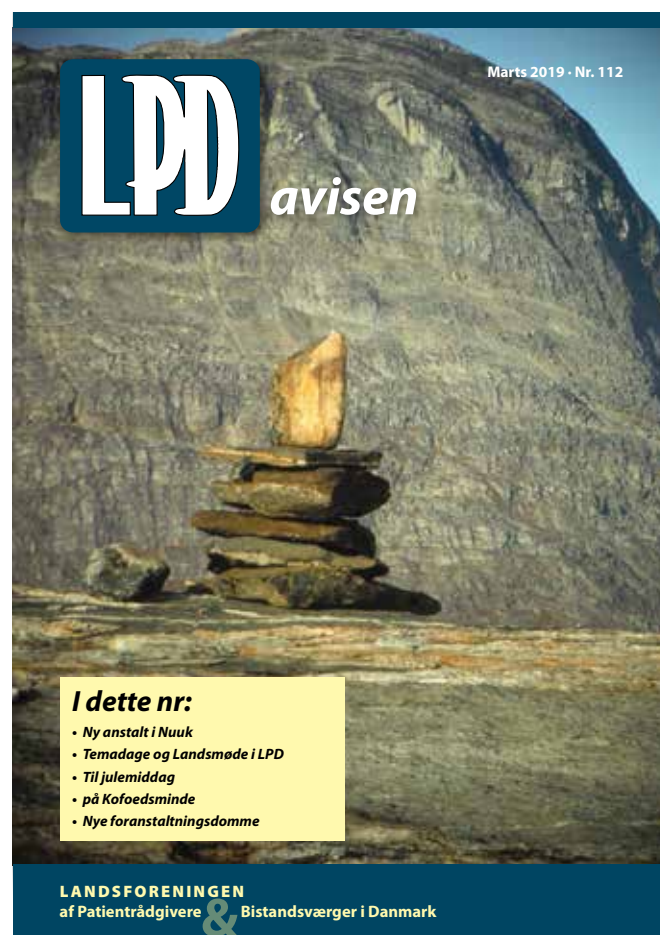
Michael Just Jensen
22 55 76 58
michaeljustjensen@gmail.com

Webmaster

Mikael Egevig
webmaster@lpd-info.dk

www.LPD-info.dk

Ny anstalt i Nuuk

I år åbner en ny lukket anstalt i Nuuk. Hermed slutter en praksis gennem et halvt århundrede, hvor dømte i Grønland kunne blive sendt til Herstedvester Fængsel for at afsone en ofte langvarig forvaring.

Den hidtil eksisterende ordning har været diskuteret i hele perioden. Argumentet imod forvaring af Grønlandske dømte i Herstedvester er, at det opleves som en dobbelt straf at blive anbragt mange tusind kilometer hjemmefra, med tab af netværk og tilknytning til følge. Omvendt har der været udtrykt usikkerhed om mulighed for psykiatrisk og medicinsk behandling i tilstrækkeligt omfang, ved hjemtagelse af dømte til Nuuk.

Den Grønlandske Retsvæsenkommision udtrykte i 2003 at: "Grønland bør have sin egen lukkede anstalt" Herefter er der blevet arbejdet henimod etablering af den anstalt, der nu kan tages i brug snart .

Folketinget vedtog den nødvendige lovændring den 18. december 2018 som L19.

Lovforslaget skaber hjemmel til, at personer, der efter den grønlandske kriminallov er dømt til eller overført til anbringelse i forvaring i Danmark, kan overføres til den nye

anstalt i Nuuk, som forventes at stå færdig i foråret 2019, og som bl.a. kommer til at indeholde en lukket afdeling, som kan huse forvaringsdømte. Hidtil er personer, der idømmes forvaring efter den grønlandske kriminallov, og som vurderes at udgøre en sikkerhedsmæssig risiko, blevet anbragt i Herstedvester Fængsel i Danmark, bl.a. fordi de åbne anstalter i Grønland ikke er indrettet sikkerhedsmæssigt til anbringelse af særlig farlige personer.

Det foreslås i lovforslaget, at overførsel kun kan ske med den pågældendes samtykke, og at dette samtykke kan tilbagekaldes i indtil 6 måneder efter overførslen med den virkning, at den pågældende tilbageføres til Herstedvester Fængsel.

Lovforslaget har desuden til formål at ophæve de bestemmelser i retsplejeloven og kriminalloven, der giver mulighed for at anbringe tilbageholdte og dømme eller overføre forvaringsdømte til anbringelse i en psykiatrisk ledet anstalt under Kriminalforsorgen i Danmark.

Lovforslaget har derudover til formål at indføre hjemmel til, at der kan ske overførsel af forvaringsdømte, der er anbragt i en åben anstalt i Grønland, til den kommende særlige forvaringsafdeling i Nuuk og fra denne afdeling til en åben anstalt i Grønland.

Endelig har lovforslaget til formål at indføre en bemyndigelse til, at justitsministeren kan fastsætte regler om overførsel af indsatte i en institution under Kriminalforsorgen i Grønland, der af det grønlandske sundhedsvæsen er henvist til lægebehandling eller anden sundhedsmæssig bistand i Danmark, til en institution under Kriminalforsorgen i Danmark. Lovændringen blev vedtaget af et enigt Folketing.

Billederne viser det igangværende byggeri under besøg i juli 2017.

Temadage

for patientrådgivere og bistandsværger

Den 26. til 28. april 2019

Huset, Hindsgavl Alle 2, 5500 Middelfart

Tilmelding helst inden den 12. april 2019 på **www.lpd-info.dk**

Vi arbejder på programmet til temadagene.

Hold øje med hjemmesiden for at se det færdige program.

Indkaldelse til landsmøde i LPD

Landsmødet afholdes den 28. april 2018 kl. 11.00 på

Huset, Hindsgavl Alle 2, 5500 Middelfart

Landsmødet afholdes med følgende dagsorden:

- A.** Valg af dirigent, referent og 2 stemmetællere.
- B.** Formanden fremlægger LPD's beretning.
- C.** Kassererens beretning, herunder fremlæggelse af revideret regnskab til godkendelse.
- D.** Kassereren fremlægger LPD's budget for næste år samt forslag til kontingent gældende for det efterfølgende år.
- E.** indkomne forslag.
- F.** Valg af bestyrelsesmedlemmer + suppleanter.
Dorthe Skarsholt Falkenstrøm, Anne Sieg,
Inge Lise Lund og Nauja J. Neergaard til bestyrelsen.
På valg er Inna Nielsen og Michael Just Jensen som suppleanter.
- G.** Valg af regnskabskontrollant og suppleant.
På valg er Winnie Kirchheiner og som suppleant Else Maria J. Rosendahl.
- H.** Eventuelt.

Der er stemmeret for aktive medlemmer, som har betalt kontingent senest d. 14. april 2019.

Indbetales til Sparekassen Thy, 9090-0004654765.

Med venlig hilsen Bestyrelsen, LPD

Vedtaget af Folketinget ved 3. behandling den 18. december 2018

Forslag

til

Lov om ændring af retsplejelov for Grønland og kriminallov for Grønland

(Anbringelse af forvaringsdømte m.v.)

§ 1

I retsplejelov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1581 af 13. december 2016, som ændret ved § 1 i lov nr. 149 af 7. februar 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 370, stk. 1, udgår »eller anbringelse på en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark efter § 371«.

2. Overskrifterne for §§ 371 og 372 ophæves.

3. §§ 371 og 372 ophæves.

§ 2

I kriminallov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1045 af 7. september 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 148, stk. 2, ændres »§ 161, stk. 1« til: »§ 161«.

2. § 148, stk. 3, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 3.

3. § 161, stk. 2-5, ophæves.

4. I § 209 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om overførsel af indsatte til en institution under kriminalforsorgen i Danmark med henblik på lægebehandling og anden sundhedsmæssig bistand, jf. stk. 1.«

5. I § 241 indsættes efter stk. 3 som nye stykker:

»Stk. 4. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland kan bestemme, at en indsat i åben afdeling, som er idømt forvaring efter § 161, skal overføres til en forvaringsafdeling, hvis anbringelse i åben afdeling viser sig ikke at give tilstrækkelig sikkerhed.

Stk. 5. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland kan bestemme, at en indsat i forvaringsafdeling skal overføres til en åben afdeling, når det må anses for formålstjenligt og foreneligt med sikkerhedsmæssige hensyn. Viser den indsatte sig herefter uegnet til ophold i åben afdeling, eller viser denne anbringelse sig ikke at give tilstrækkelig sikkerhed, kan Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland bestemme, at den indsatte skal tilbageføres til en forvaringsafdeling.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 6.

§ 3

Justitsministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden.

§ 4

Stk. 1. Justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, kan bestemme, at personer, der i medfør af de hidtidige regler i § 148, stk. 3, eller § 161, stk. 2-4, i kriminallov for Grønland er dømt eller overført til anbringelse i en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark, kan overføres til en forvaringsafdeling under Kriminalforsorgen i Grønland. Overførsel kan alene ske med den pågældendes samtykke.

Stk. 2. Justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, kan bestemme, at personer, der i medfør af de hidtidige regler i § 148, stk. 3, eller § 161, stk. 2-4, i kriminallov for Grønland er dømt eller overført til anbringelse i en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark, skal overføres til en åben afdeling under Kriminalforsorgen i Grønland, når det må anses for formålstjenligt og foreneligt med sikkerhedsmæssige hensyn. Viser den indsatte sig uegnet til ophold i åben afdeling, eller viser denne anbringelse sig ikke at give tilstrækkelig sikkerhed, kan justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, bestemme, at den indsatte skal overføres til en forvaringsafdeling under Kriminalforsorgen i Grønland.

Stk. 3. Retten kan bestemme, at personer, som før lovens ikrafttræden er idømt forvaring i medfør af § 161, stk. 1, i kriminallov for Grønland, og som er anbragt i åben afdeling under Kriminalforsorgen i Grønland, skal overføres til en forvaringsafdeling under Kriminalforsorgen i Grønland, hvis

anbringelse i åben afdeling viser sig ikke at give tilstrækkelig sikkerhed.

Stk. 4. Justitsministeren fastsætter regler om overførsel efter stk. 1 og 2.

Folketinget, den 18. december 2018

KRISTIAN PIHL LORENTZEN

/ Karen J. Klint

Kontingent

DET ER NU MULIGT AT BETALE KONTINGENT VHA. BETALINGSSERVICE

Vi er nu oprettet hos PBS, så du kan tilmelde din betaling hertil, så det årlige kontingent bliver trukket.

Vi har indberettet oplysninger på registrerede medlemmer

For tilmelding til PBS via dit pengeinstitut/netbank skal du bruge følgende oplysninger:

PBS nr.: 09066152

Debitorgruppe: 00001

Kundenr.: dit medlemsnummer som står på adresselabelen bag på LPD Avisen.

Til julemiddag på Kofoedsminde

Fredag den 7. december 2018 var jeg inviteret til julemiddag på Kofoedsminde af min bistandsklient (BK1).

Middagen blev holdt i Kofoedsmindes store maskinhal, så der er plads til mange. Der var 160 tilmeldte til arrangementet. Efter velkomst er der tre bankospil. Det er tre af beboerne, der råber numrene op. Under bankospillet sidder jeg ved BK1, som har reserveret plads til mig. Da jeg sagde ja tak til invitationen, orienterede jeg ham om, at jeg også ønskede at tale med de andre bistandsklienter under arrangementet. Det havde han det fint med. Min BK1 fik desværre ikke banko. Men min BK2 som sad lige bag ved mig, råber meget højt banko, i det tredje spil. Han vinder en stor pakke Raider. 30X2 stk. var der i pakken. Da jeg lidt senere sidder og taler med BK2, har han lidt af et problem med den store pakke Raider. "Hvis jeg spiser den af to gange får jeg ondt i maven". Jeg foreslår ham, at han kan spise en hver dag, så er der til 30 dage. Jeg ved, han er meget glad for slik, så den holder nok ikke i mange dage. Mellem hver banko er der underholdning af Kofoedsmindes musikere. Det er beboerne der synger, hvad de udfører meget godt.

Under en af pauserne går jeg over og hilser på forstander Kay Jokil og viceforstander Flemming Lund for at spørge dem, hvad der er grunden til at Kofoedsminde ikke sender invitation ud til bistandsværger, til deres store havefest og julemiddagen. Flemming svarer, at det er fordi, det er beboerne, der selv der skal invitere, hvem de ønsker der skal komme. Jeg ved at nogen bistandsklienter på Kofoedsminde, kan have svært ved at huske, at få inviteret familie/bistandsværger m.m. Flemming og Kay kan se problematikken, men siger at det er personalets opgave at hjælpe de beboere der ønsker det, at få sendt invitation ud.

Under en af pauserne går jeg ud og ringer til afdelingen hvor min BK3 bor, for det undrer mig meget, at han ikke er til stede. For kun en uge siden var vi til handleplansmøde, hvor han stolt havde udtalt, at han havde været ude og købe nyt jakkesæt med slips. Det skulle han have på til julemiddagen. Jeg spørger personalet om han kommer. De svarer at han lægger og sover, men de vil gå ind til ham igen, for at se om han vil over til julemiddagen. BK3 kom ikke.

Billede af beboeren og medarbejderen som underholdte ved den grønlandske juleaften.

Jeg sender sms til BK4. Han svarer at han ikke kommer, for han har det svært med så mange mennesker. Ønsker mig held og lykke med bankospillet. Det var BK4 der tidligere i år, inviterede mig til havefesten i sommers.

Jeg ved at BK5 ikke deltager i Kofoedsminde arrangementer, for han kan ikke klare at være i store forsamlinger. Så det overraskede mig meget, at en af medarbejder fra afdelingen kom over og fortalte at han skulle op og hente BK5, for han ønskede at komme ned og hilse på mig. Jeg hilste desværre ikke på BK5. Da jeg talte med BK5 i telefonen den 15. december, fortalte han mig, at han var kommet ind til døren til maskinhallen og havde set mig, men kunne ikke klare at komme over og hilse, så han gik tilbage til sit værelse.

Efter bankospillene inviterer KL1 mig over for at se hans nye værelse. Han er lige flyttet ind på den nye sikrede afdeling, som Kofoedsminde har åbnet. Der bor 10 på afdelingen, hvor de fire er fra Grønland. Han er glad for at være flyttet ind på den nye afdeling. Men er lidt ked af, at der er lidt mere faste rammer hvad angår udgang m.m. på den nye afdeling. Men meget glad for, at de nu kun er i gåafstand til arbejde. Siger til ham at der er fordele og ulemper ved alt.

Så er der middag. Det er den klassiske danske julemiddag, med alt hvad hjertet kan begære. Her er der igen god underholdning med julesange.

Ved julemiddagen sidder jeg sammen med to grønlandske medarbejdere på Kofoedsminde og flere omsorgsværger til grønlandske beboer. Jeg bliver her inviteret til grønlandsk juleaften på Kofoedsminde fredag den 14. december, som bliver holdt i Kofoedsmindes festsal.

Der er 18 deltager. Aftenen starter med, at vi går rundt om juletræet, hvor vi synger julesalmer på grønlandsk. Må

ærligt sige, at jeg intet forstod. Inden vi skal spise er der underholdning af en medarbejder og beboer. De spiller begge to på guitar. Middagen består af, forret: tarteletter, hellefisk med asparges. Hovedret: Brune og hvide kartofler, grønsager, lammekød, tre forskellige slags kød af ren. En med bacon, en med hvidløg og en der ikke var tilsat noget. Til dessert var der risalamande med en mandel. Det var beboeren, som spillede guitar, der fik mandelgaven. Det var en grønlandsk medarbejder, der havde fået tilsendt renkød fra Grønland. Hun fortalte, hvor renen var blevet skudt og hvordan den der havde skudt den, havde gået ti kilometer for at nedlægge den.

Inden vi skulle spille pakkeleg, underholdte de to på guitar igen. Der var lidt uenighed om, hvordan pakkelegen skulle foregå. Men en af de grønlandske medarbejder rejste op og sagde, at når vi skulle til at stjæle fra hinanden, måtte man ikke stjæle en pakke fra en anden, hvis den anden kun havde en pakke tilbage. Meget rimeligt. Min KL1 fik kun en pakke, og jeg fem i første runde. Da vi startede med at stjæle, gik det som altid. Der var meget hygge mellem borger, værger og personalet i legen. Det endte med at min KL1 fik fire pakker og jeg to. Der var et par pakker, som skiftede ofte ejermand, for de så ud til at indeholde noget spændende. En af pakkerne indeholdte tre toiletruller. At de grønlandske beboere på Kofoedsminde har en juleaften m.m. sammen, hvor deres omsorgsværger er med, kan være meget godt for deres livskvalitet. De taler grønlandsk sammen og kan udveksle tanker og ideer for fremtiden. De har det til fælles at de alle har boet på Grønland.

*Bistandsværge
Brian Olsen*

NYE FORANSTALTNINGSDOMME I 2017

I forbindelse med en lovændring vedrørende tidsbegrænsning af foranstaltninger efter straffelovens § 68 og § 69 blev det besluttet, at der løbende skal indsamles oplysninger om domme, afsagt efter lovens ikrafttræden 1. juli 2000, således at Retsudvalget kan holdes orienteret om udviklingen på området, og således at der opbygges et grundlag for en evaluering. Evalueringen blev gennemført i 2010 og er tilgængelig på Justitsministeriets hjemmeside.¹

Den foreliggende statistik omhandler domme, der er afsagt i perioden fra d. 1. januar 2017 til d. 31. december 2017. Der er tidligere udarbejdet redegørelser om domme for perioden 1. juli 2000 til 31. december 2001 og separat for årene 2002 til 2016.

I dette notat belyses udviklingen separat for de psykisk syge (jf. straffelovens § 16, stk. 1, 1. pkt.), de mentalt retarderede (straffelovens § 16, stk. 1, 2. pkt. og straffelovens § 16, stk. 2) samt personer, der henhører under straffelovens § 69 – i det følgende rubriceret under betegnelsen ”mangelfuldt udviklede m.v.”

Data til brug for undersøgelsen stammer fra Kriminalregisteret.

Udviklingen i antallet af foranstaltningsdomme

I 2017 blev der afsagt i alt 775² foranstaltningsdomme, jf. tabel 1. De 775 domme angår 769 personer, idet seks personer er blevet idømt en foranstaltningsdom to gange i løbet af 2017.

De 775 foranstaltningsdomme repræsenterer omtrent det samme antal sager som i 2016, hvor der blev afsagt 779 domme.

¹ Sørensen, D. W.M., Kyvsgaard, B. & Pedersen, A-J. B (2010): ”Evaluering af tidsbegrænsning af foranstaltninger.” http://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/2010/Tidsbegransede_foranstaltninger.pdf

² Det bemærkes, at for fem af de domme, rapporten omhandler, forelå der ikke oplysninger om den endelige sanktion, da rapporten blev skrevet.

Af tabel 1 ses også, at antallet af foranstaltningsdomme er steget fra 2001 frem til 2006. Faldet i 2007 er antagelig relateret til retsreformen, og de efterfølgende år viser da også en stigning i antallet af domme.³ Efter 2014 har der været et fald i antallet af domme, dog stort set uændret niveau fra 2016 til 2017.

Tabel 1. Udvikling i antallet af foranstaltningsdomme samt i andelen af domme uden tidsbegrænsning.⁴

	Antal	Andel uden tidsbegrænsning
2001	362	43 % (156)
2002	460	44 % (204)
2003	528	42 % (223)
2004	579	38 % (222)
2005	685	40 % (271)
2006	749	38 % (281)
2007	591	38 % (224)
2008	680	38 % (257)
2009	664	43 % (282)
2010	857	36 % (307)
2011	924	38 % (354)
2012	885	38 % (339)
2013	868	39 % (339)
2014	907	41 % (370)
2015	835	42 % (348)
2016	779	40 % (313)
2017	775	40 % (309)

I en tidligere undersøgelse fra Justitsministeriets Forskningskontor belyses udviklingen i foranstaltninger 1981-2012, idet der ses på, hvilke forhold der har haft betydning for stigningen i antallet af domme set over hele perioden.⁵ Undersøgelsen viser, at væksten i antallet af foranstaltninger primært beror på flere sager vedrørende vold, herunder især flere sager vedrørende vold eller trusler mod offentligt ansatte. Undersøgelsen viser desuden, at væksten i lidt højere grad beror på domme for forhold, der er begået under en indlæggelse på psykiatrisk hospital eller under et andet psykiatrisk behandlingsforløb, end på domme for lovovertrædelser, der er begået, mens den dømte ikke havde kontakt med psykiatrien. En del af væksten vurderes at bero på en øget anmeldelsestilbøjelighed for vold

³ Det mindre fald, der ses i 2009, skyldes antagelig, at data for det år først er blevet udtrukket fra Kriminalregisteret i 2013. Personer, der efter dommen er døde, slettes i Kriminalregisteret efter senest to år, hvilket betyder, at sådanne tilfælde i større omfang vil mangle blandt domme vedrørende 2009.

⁴ Når antallet af nye foranstaltningsdomme, der er afsagt i de enkelte år, afviger en smule fra de tal, der er anført i rapporter for de enkelte år, skyldes det ankesager, idet ankesager, der først er afgjort det efterfølgende år, og som har ført til ændring af dommen i 1. instans, henføres til året for dommen i 2. instans.

⁵Jørgensen, T.T. (2014): "Udviklingen i domme til foranstaltning." <http://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/2014/Rapport%20om%20foranstaltningsdomme.pdf>

i arbejdslivet. I rapporten nævnes også, at en øget screening antageligt har betydning for de seneste års vækst i domme til mangelfuldt udviklede m.v. Endelig påpeges, at lovændringen fra 2000 med indførelse af længstetider og nye krav om kontrol og opfølgning, kan have bevirket en øget påpasselighed med at registrere lovovertrædelser under foranstaltningen, hvilket kan have indebåret, at der hyppigere gives nye sanktioner til nogen, der allerede er underkastet en foranstaltning.

Af tabel 1 ses desuden, at andelen af domme *uden* tidsbegrænsning har ligget på nogenlunde samme niveau i alle årene.

Foranstaltningsdomme og den dømtes mentale tilstand

Af de 775 domme i 2017 angår 518 (svarende til 67 pct.) psykisk syge, 120 (15 pct.) mentalt retarderede og 137 (18 pct.) mangelfuldt udviklede. 10 af de 120 personer, der er mentalt retarderede, er det i højere grad (straffelovens § 16 stk. 1, 2. pkt.).

Tabel 2. Foranstaltningsdomme fordelt efter foranstaltningens længstetid og de dømtes mentale tilstand.

	Psykisk syge		Mentalt retarderede		Mangelfuldt udviklede m.v.	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Ingen længstetid	224	43 %	42	35 %	43	31 %
3 år	4	1 %	20	17 %	3	2 %
5 år	290	56 %	58	48 %	91	66 %
I alt	518	100 %	120	100 %	137	100 %

Af tabel 2, der angår dommens eventuelle tidsbegrænsning, fremgår det, at langt de fleste af de tidsbegrænsede domme har en længstetid på fem år, mens ingen domme har en længstetid på mindre end tre år. Af tabellen fremgår det desuden, at andelen af domme uden tidsbegrænsning er størst for de psykisk syge (43 pct.), lidt lavere for de mentalt retarderede (35 pct.) og lavest for de mangelfuldt udviklede m.v., nemlig 31 pct.

Tidsbegrænsning og foranstaltningens art

Ifølge lovændringen fra 2000 skal der – når kriminaliteten ikke er af personfarlig karakter, jf. det senere – fastsættes en længstetid for foranstaltningen på fem år, såfremt foranstaltningen medfører eller giver mulighed for, at den dømte anbringes i institution. I sager, hvor foranstaltningen ikke giver mulighed for anbringelse, skal der fastsættes en længstetid, som ikke må overstige tre år. I de sager, der vedrører alvorlig personfarlig kriminalitet, fastsættes i almindelighed ikke en længstetid.

Af de i alt 518 domme, som angår psykisk syge personer, giver 477 mulighed for indlæggelse, mens 37 domme medfører, at den dømte skal anbringes på hospital/institution eller i sikret afdeling, jf. tabel 3. Af de i alt 514 domme, der medfører eller kan medføre indlæggelse/anbringelse, er der for 224

domme (svarende til 44 pct.) ikke fastsat en længstetid for foranstaltningen, jf. bestemmelserne i straffelovens § 68 a, stk. 2, og straffelovens § 69 a, stk. 2, om alvorligere personfarlig kriminalitet. I de resterende 290 domme, der medfører eller kan medføre indlæggelse/anbringelse, er der fastsat en længstetid på fem år i overensstemmelse med ordlyden af bestemmelserne i straffelovens § 68 a, stk. 1, og straffelovens § 69 a, stk. 1.

Tabel 3. Foranstaltningsdomme fordelt efter foranstaltningens art og længstetid for psykisk syge.

	Ingen længstetid	3 år	5 år	I alt
Tilsyn/ambulant behandling <i>uden</i> mulighed for indlæggelse		4		4
Tilsyn/ambulant behandling <i>med</i> mulighed for indlæggelse	62		156	218
Behandling med mulighed for indlæggelse	127		132	259
Anbringelse på hospital/institution	29		2	31
Institution m. mulighed for midlertidig anbringelse i sikret afd.	4			4
Anbringelse i sikret afdeling/institution	2			2
I alt	224	4	290	518

De resterende fire domme giver ikke mulighed for indlæggelse, hvilket som nævnt indebærer, at der skal fastsættes en længstetid, der ikke overstiger tre år.

Med hensyn til de mentalt retarderede er der afsagt 79 domme, som giver mulighed for anbringelse, jf. tabel 4. Der er desuden afsagt 22 anbringelsesdomme. Af de i alt 101 domme, der medfører eller kan medføre anbringelse, er der for 42 domme (svarende til 42 pct.) ikke fastsat længstetid for foranstaltningen.

Som nævnt, skal der i domme, hvor foranstaltningen ikke giver mulighed for anbringelse, fastsættes en længstetid, der ikke må overstige tre år, hvilket også i alle tilfælde er sket for disse i alt 19 domme vedrørende mentalt retarderede.

Tabel 4. Foranstaltningsdomme fordelt efter foranstaltningens art og længstetid for mentalt retarderede.

	Ingen længstetid	3 år	5 år	I alt
Tilsyn/ambulant behandling <i>uden</i> mulighed for anbringelse		19		19
Tilsyn/ambulant behandling <i>med</i> mulighed for anbringelse	27	1	51	79
Anbringelse på hospital/institution	6		5	11
Institution m. mulighed for midlertidig anbringelse i sikret afd.	5		2	7
Anbringelse i sikret afdeling/institution	4			4
I alt	42	20	58	120

Af de 137 domme, som angår personer med mangelfuld udvikling m.v., er der ingen anbringelsesdomme, men 135 domme som kan medføre indlæggelse, jf. tabel 5. I 43 ud af de 135 domme, der kan medføre indlæggelse/anbringelse, er der ikke fastsat længstetid. Dette svarer til 32 pct., hvilket er en noget mindre andel end for de psykisk syge og de mentalt retarderede.

I de to domme, der ikke giver mulighed for indlæggelse/anbringelse, er der fastsat en længstetid, som ikke overstiger tre år.

Tabel 5. Foranstaltningsdomme fordelt efter foranstaltningens art og længstetid for mangelfuldt udviklede m.v.

	Ingen længstetid	3 år	5 år	I alt
Tilsyn/ambulant behandling <i>uden</i> mulighed for indlæggelse		2		2
Tilsyn/ambulant behandling <i>med</i> mulighed for indlæggelse	26	1	73	100
Behandling med mulighed for indlæggelse	17		18	35
I alt	43	3	91	137

Tidsbegrænsning og kriminalitetens art

Der skal i almindelighed ikke fastsættes længstetid i sager, der vedrører personfarlig kriminalitet, jf. straffelovens § 68 a, stk. 2, og straffelovens § 69 a, stk. 2. De kriminalitetsformer, der nævnes i disse bestemmelser, er drab, røveri, frihedsberøvelse, alvorlig vold, trusler efter § 266, brandstiftelse, voldtægt eller anden alvorlig sædelighedsforbrydelse eller forsøg på en af disse forbrydelser. Hvorvidt en forbrydelse er omfattet af bestemmelserne, f.eks. har karakter af en alvorlig voldsforbrydelse, afhænger af en konkret vurdering af forbrydelsens beskaffenhed og omstændigheder. I sager, der angår andre former for kriminalitet, skal der som udgangspunkt fastsættes en længstetid.

Tabel 6. Foranstaltningsdomme fordelt efter kriminalitetens art og foranstaltningens længstetid for psykisk syge.

	Ingen længstetid	3 år	5 år	I alt
Voldtægt mv.	9			9
Blufærdighedskrænkelse	1	1	4	6
Andre seksualforbrydelser			1	1
Vold/trusler mod off. ansatte	46	1	117	164
Drab	13			13
Forsøg på drab	7			7
Simpel vold	12		58	70
Alvorligere vold	36		4	40
Særlig alvorlig vold	1			1
Vold i øvrigt			9	9
Brandstiftelse i øvrigt	27		1	28
Trusler	45		13	58
Tyveri		1	34	35
Røveri	25		4	29
Andre formueforbrydelser			10	10
Andre straffelovsovertrædelser	2		17	19
Særlovsovertrædelser		1	18	19
I alt	224	4	290	518

I tabel 6 er foranstaltningsdomme, som er idømt psykisk syge personer, fordelt efter kriminalitetens art. I tilfælde af, at personen er dømt for flere forhold, er det den alvorligste lovovertrædelse, sagen kategoriseres efter. Det skal bemærkes, at Justitsministeriets Forskningskontor i visse tilfælde har ændret den kategorisering, som politiet har foretaget, således at personfarlige forbrydelser i alle tilfælde er prioriteret før ikke-personfarlige forbrydelser, og således at de former for personfarlige forbrydel-

ser, der er nævnt i straffelovens § 68 a, stk. 2, og straffelovens § 69 a, stk. 2, prioriteres over øvrige personfarlige forbrydelser.⁶

Der er i intet tilfælde i de sager, som angår voldtægt, drab, forsøg på manddrab eller særlig alvorlig vold (straffelovens § 246) fastsat en længstetid for foranstaltningen. I en enkelt sag omhandlende brandstiftelse i øvrigt (straffelovens § 181) er der fastsat en længstetid på 5 år. I sager om røveri er der i en mindre del af sagerne (14 pct.) fastsat en længstetid, mens det drejer sig om 22 pct. i sager vedrørende trusler (straffelovens § 266 og straffelovens § 123) og 10 pct. i sager om alvorligere vold (straffelovens § 245).

For så vidt angår vold eller trusler mod offentligt ansatte og simpel vold (straffelovens § 244), er der i hovedparten af sagerne fastsat en længstetid. For sager angående vold i øvrigt⁷, tyveri og andre formueforbrydelser⁸, andre straffelovsovertrædelser⁹ samt særlovsovertrædelser¹⁰ er der i alle eller næsten alle tilfælde fastsat en længstetid.

Endelig ses af tabellen, at der er fastsat en længstetid i den ene sag om andre seksualforbrydelser¹¹, og i fem ud af seks sager om blufærdighedskrænkelser (straffelovens § 232).

Vedrørende personfarlig kriminalitet og eventuel fastsættelse af længstetider følger dommene – både for de mentalt retarderede (tabel 7) og de mangelfuldt udviklede m.v. (tabel 8) – i høj grad den fordeling, som er beskrevet for de psykisk syge.

⁶ Sidstnævnte prioritering har været anvendt siden 2013. Ændringen betyder, at andelen af sager, der vedrører trusler, bliver relativ stor, idet den nu prioriteres over eksempelvis simpel vold (straffelovens § 244) og vold og trusler mod offentligt ansatte (straffelovens § 119).

⁷ Sagerne under kategorien 'vold i øvrigt' angår i otte tilfælde forvoldelse af fare for liv eller legeme (straffelovens § 252) og i ét tilfælde en sag om ulovlig tvang (straffelovens § 260).

⁸ Af sagerne under kategorien 'andre formueforbrydelser' angår fire hærværk (straffelovens § 291), to brugstyveri af personbil (straffelovens § 293a), tre hæleri (straffelovens § 290) og én videregivelse af urigtige oplysninger til offentlige myndigheder for at unddrage sig betaling eller opnå uberettiget udbetaling (straffelovens § 289a).

⁹ Sagerne under kategorien 'andre straffelovsovertrædelser' vedrører straffelovens §§ 119, stk. 3, 121, 124, 135, 158, 171, 174, 191 og 192a.

¹⁰ Særlovsovertrædelserne angår lov om euforiserende stoffer, våbenloven, udlændingeloven, færdselslovens bestemmelser om spiritus- og promillekørsel samt lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning.

¹¹ Sagen under kategorien 'andre seksualforbrydelser' angår børnepornografi (straffelovens § 235).

Tabel 7. Foranstaltningsdomme fordelt efter kriminalitetens art og foranstaltningens længstetid for mentalt retarderede.

	Ingen længstetid	3 år	5 år	I alt
Voldtægt mv.	3			3
Samleje med barn mv.		1		1
Blufærdighedskrænkelser		1	3	4
Andre seksualforbrydelser		1	2	3
Vold/trusler mod off. ansatte	9	3	22	34
Simpel vold		6	12	18
Alvorligere vold	4		1	5
Vold i øvrigt			3	3
Brandstiftelse i øvrigt	6		1	7
Trusler	12	1	1	14
Tyveri		1	7	8
Røveri	8	1		9
Andre formueforbrydelser			1	1
Andre straffelovsovertrædelser		1	2	3
Særlovsovertrædelser		4	3	7
I alt	42	20	58	120

Tabel 8. Foranstaltningsdomme fordelt efter kriminalitetens art og foranstaltningens længstetid for mangelfuldt udviklede m.v.

	Ingen længstetid	3 år	5 år	I alt
Incest			1	1
Blufærdighedskrænkelser	1		2	3
Vold/trusler mod off. ansatte	11		23	34
Forsøg på drab	1			1
Simpel vold	1	1	16	18
Alvorligere vold	6		3	9
Vold i øvrigt			1	1
Brandstiftelse i øvrigt	7		4	11
Trusler	12	1	6	19
Tyveri		1	10	11
Røveri	3		3	6
Andre formueforbrydelser			4	4
Andre straffelovsovertrædelser	1		9	10
Særlovsovertrædelser			9	9
I alt	43	3	91	137

Længstetider for ophold

Hvis der idømmes en foranstaltning efter straffelovens § 69, som medfører eller giver mulighed for anbringelse i institution eller på hospital, jf. straffelovens § 69 a, stk. 1 og stk. 2, skal der i alle tilfælde fastsættes en længstetid for opholdet. Længstetiden for opholdet kan – uanset en eventuel længstetid for foranstaltningen – i almindelighed ikke overstige ét år.

Tabel 9 vedrører de domme, hvor der skal fastsættes en længstetid for opholdet. Som det fremgår af tabellen, er der i 128 af de i alt 135 domme fastsat en længstetid for opholdet på højst ét år. I syv tilfælde, hvor der gives mulighed for indlæggelse, er der ikke fastsat en længstetid for opholdet.

Tabel 9. Foranstaltningsdomme fordelt efter foranstaltningens art og længstetiden for ophold for mangelfuldt udviklede m.v.

	Ingen længstetid	1 år	I alt
Tilsyn/ambulant behandling med mulighed for indlæggelse	5	95	100
Behandling med mulighed for indlæggelse	2	33	35
I alt	7	128	135

LPD
Co/ Erik Dahlgaard
Havrelandsvej 4
7790 Thyholm

Indbetalinger af pengegaver, bidrag
fra offentlige instanser og firmaer samt
den årlige kontingent på kroner 350 for
medlemskab, skal indbetales direkte til
vores netbank:

Sparekassen Thy

Regnr.: 9090

Kontonummer: 0004654765

LANDSFORENINGEN
af Patientrådgivere & Bistandsværger i Danmark

Kommunikation med kant

**bog
staveligt
talt**

MARK & STORM
GRAFISK

Korsvangen 15 | 5750 Ringe | Tlf. 62 62 22 77
www.mark-storm.dk